

Helene ja Joona Toivanen siunattiin lähetystyöhön vuonna 2019 ja lähetettiin Yangoniin, Myanmarin suurkaupunkiin. Myanmarissa on monta pientä itsenäistä luterilaista kirkkoa, joista jokainen palvelee omalla kielellään omaa etnistä ryhmäänsä.

Toivaset työskentelivät yhteistyössä pääosin yhden luterilaisen kirkon kanssa vuonna 2017 perustetussa Myanmarin luterilaisen teologian instituutissa. Nykyään Myanmarin muuttuneessa ja haastavassa sosio-poliittisessa tilanteessa etsitään paikallisten yhteistyökumppanien kanssa uusia yhteistyön muotoja. Toivasten työn tavoite on tarjota luterilaisten kirkkojen tarpeisiin vastaavaa tukea teologisen koulutuksen kehittämiseksi.

Toivasten työ on kasvanut myös Myanmarin rajojen ulkopuolelle ja he ovat tehneet yhteistyötä Thaimaan Luterilaisen kirkon kanssa sekä rakentaneet siltaa yhteistyöhön Indonesiassa, Pohjois-Sumatralla sijaitsevan luterilaisen kirkon kanssa.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo lähetystyössä

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat arvoja, joista olemme länsimaissa erityisen ylpeitä. Tuskin kukaan sanoisi, että vastustaa yhdenvertaisuutta ihmissuhteissa sekä laajemmin yhteiskunnassa päätöksiä johtavana periaatteena. Tästä huolimatta maailman- sekä aatehistoriaa muistellen tajuamme, että tässä epätäydellisessä maailmassa emme voi koskaan päästä täydellisesti eroon kateudesta tai epäoikeudenmukaisuuden tunteesta. Lukuisat psalmit Raamatussa ovat hyviä esimerkkejä ja käsittelevät näitä tunteita: Runoilijat kirjoittivat lauluja ja rukouksia Jumalalle, jossa kysyivät, miksi maailmassa on niin paljon epäoikeudenmukaisuutta. Samalla he rukoilivat oikeudenmukaista rangaistusta jumalattomille, mutta siunausta ja onnea hurskaille uskoville. Psalmien runoilijat kokivat selvästi olevansa itse voimattomia muuttamaan elämänsä tilannetta, joten siksi kääntyivät Jumalan puoleen etsien oikeudenmukaisuutta. Yhdenvertaisuutta voi käsitellä eri perspektiiveistä ja siksi esittelen seuraavaksi muutamia ajatuksia tasa-arvosta kristillisen ontologian, Sley'n strategian sekä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon asiakirjan "Yhteinen todistus" näkökulmista.

Platonin kuuluisassa teoksessa Valtio, Sokrates keskustelee oikeudenmukaisuudesta. Eräs keskustelukumppani nimeltä Cephalus määritteli oikeudenmukaisuuden jokseenkin samoin kuin jotkut psalmien kirjoittajat. Hän väitti, että oikeudenmukainen ihminen tekee hyvää ystävilleen ja pahaa vihollisilleen. Sokrates kuitenkin todistaa väitteen vääräksi ja sanoo, että oikeudenmukaisuus ei koskaan tee kenellekään pahaa. Valtion ensimmäisessä kirjassa Platon kritisoi Sokrateen suulla aikansa uskonnollista mytologiaa, mutta vaikka tässä on mahdollisuus erehtyä anakronismiin, ajatuksessa on mielestäni jotain tärkeää ja opettavaista. Siinä on myös etäinen kaiku kristillisestä ilosanomasta, joka on paradoksaalisesti yhtä aikaa epäoikeudenmukainen ja oikeudenmukainen: Jumalan oikeudenmukaisuus on hänen hyvyytensä ja armollisuutensa: Hän on antanut ainokaisen poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän. (Jh 3:16) Voimme myös muistella tässä Jeesuksen vertausta viinitarhasta, jonka antelias ja avokätinen omistaja antoi yhtä runsaan palkkion niille, jotka työskentelivät tarhassa tunnin ja niille, jotka työskentelivät kokonaisen päivän. Vertauksen ruhtinas oli monien kuulijoiden mielestä epäoikeudenmukaisesti oikeudenmukainen.

Kristillinen sanoma synnin todellisuudesta ja Jumalan armollisuudesta on yhdenvertaisuuden ihanteen esimerkki: Paavali kirjoittaa Roomalaiskirjeen 11 luvussa osuvasti: ... "Jumala on sulkenut kaikki tottelemattomuuteen, että hän kaikkia armahtaisi." Niinpä yhdenvertaisuus ei ole vain ihmisen valintoihin ja tahtoon liittyvä sosio-poliittinen tavoite, vaan kristillisessä maailmankatsomuksessa myös elämän todellisuuteen eli ontologiaan, etiikkaan sekä ilosanoman sisältöön liittyvä vastuusta ja vapaudesta

muistuttava tosiasia.

Evangelisluterilaisen kirkon asiakirja "Yhteinen todistus" todistaa: "Kirkon perustehtävä eli missio on julistaa Jeesusta Kristusta maailman pelastajana ja edistää Jumalan valtakunnan toteutumista. Kirkko on olemassa, koska sillä on tämä tehtävä. Kirkon tulevaisuus on sidottu tämän tehtävän toteuttamiseen. Kirkko julistaa ainutlaatuisia evankeliumia Kristuksesta aina ja kaikkialla. Kirkko ja kaikki kristityt ovat Jumalan lähetyksen (Missio Dei) palveluksessa (Matt. 28:18–20; Luuk. 4:16–22; Joh. 20:21; 2. Kor. 5:18–20; 2. Kor. 6:1). Missionaarisuus ohjaa kaikkea kirkon ja seurakuntien elämää ja toimintaa."

Sleyn strategiassa mainitaan, että evankeliumiyhdistyksen perusarvo on armollisuus. Tämä tarkoittaa sitä, että "elämme täysin Jumalan armon varassa" ja että "hyväksymme toisemme ja itsemme heikkoina ja keskeneräisinä ihmisinä." Tasa-arvo on siten luottamista Jumalan epäoikeudenmukaiseen oikeudenmukaisuuteen eli uskossa turvautumista Jumalan armolliseen rakkauteen.

Kristillisen maailmankatsomuksen lähtökohta on, että jokainen ihminen on Jumalalle yhtä arvokas, vaikka yhteiskunnassa ja kirkossa eri ihmisille on annettu erilaisia tehtäviä. Paavali vertaa kirkkoa Kristuksen ruumiiseen, jossa eri ihmiset ovat kuin erilaisia ruumiin osia. Samoin Pyhän Hengen lahjoista puhuessaan hän kertoo, että Jumala on antanut erilaisia lahjoja eri ihmisille. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon asiakirjassa "Yhteinen todistus" mainitaan, että "Kokonaisvaltaiseen missioon kuuluu pelastavan evankeliumin julistaminen, diakoninen palvelu ja vaikuttaminen yhteisen hyvän edistämiseksi. Kirkon eri toimijat osallistuvat Jumalan lähetystehtävään eri tavoin omista lähtökohdistaan." Jokainen lähetysjärjestö ja jokainen yksittäinen työntekijä on tärkeä omassa lähtökohdassaan ja palvelee Kristuksen kirkkoa omilla lahjoillaan eri tavoin. Näin toteutuu Paavalin vertauskuva Kristuksen ruumiin toisiaan tukevista jäsenistä.

Asiakirjassa "Yhteinen todistus" mainitaan yhtä lailla, että "Kristuksen maailmanlaajan kirkon ykseys toteutuu jokaisessa seurakunnassa. Kirkko on yksi, vaikka se voi eri puolilla maailmaa näyttää erilaiselta." Kirkot ihmisyhteisöinä peilaavat oman kulttuurinsa tapoja ja siksi erilaisuus kirkoissa ja kirkkojen rakenteessa kuuluvat tämän epätäydellisen maailman moninaisuuteen. Siksi sama asiakirja jatkaa näin: "Yhteistyö kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa tapahtuu vastavuoroisesti, toisiaan arvostaen, kuunnellen ja toinen toiseltaan oppien. Kumppanuuksien yhdenvertaisuus ja vastavuoroinen oppiminen korostuvat ajatuksessa, että lähetys tapahtuu "kaikkialta kaikkialle".

Yhdenvertaisuuden periaate toteutuu Sleyssä Suomen evankelis-luterilaisen kirkon asiakirjan "yhteinen todistus" jäsentämän kokonaisvaltaisen lähetystyön mallin mukaan muun muassa niin, että lähetystyöntekijät jakavat lähettikirjeissään, tiedotuksessa sekä Suomessa vieraillessaan kokemuksiaan. Tämä tiedotustyö korostaa vastavuoroisuuden periaatteen mukaan sitä, että suomalainen kristillisyys ja kristillisyys ulkomailla ovat yhtäläillä arvokkaita Kristuksen kirkon ilmentymiä ja että uskosta jakaminen tapahtuu lähetystyössä molempiin suuntiin. Lähtökohta kokonaisvaltaisessa lähetystyössä perustuu siihen kunnioittavaan ennako-oletukseen, että suomalaisen kirkon teologiset korostukset tai suomalainen tapa elää kirkkona ei ole ainoa oikea. Siksi työtä suunnitellaan ja se toteutetaan kunnioittavassa ja tasa-arvoisessa vuoropuhelussa ulkomaisten yhteistyökumppanien kanssa.

Toinen yhdenvertaisuuden koetinkivi liittyy vuoropuheluun lähetystyöntekijöiden sekä paikallisten yhteistyökumppanien kanssa. Inhimillisen elämän todellisuuteen liittyy väistämättä se, että aika-ajoin paikallisen yhteistyökumppanin ja lähetysjärjestön työntekijöiden näkemyksissä ilmenee kulttuurillisia, teologisia ja myös eettisiä eroavaisuuksia. Asiakirjassa "Yhteinen todistus" mainitaan tähän liittyen seuraavaa: "Yhdenvertaiseen kumppanuuteen kuuluu kansainvälisten kumppanien itsenäisen aseman ja päätösten kunnioittaminen. Kumppanien kanssa käyty vuoropuhelu voi olla myös kriittistä. Vuoropuhelun tavoitteena on vastavuoroinen oppiminen ja yhteisen ymmärryksen lisääntyminen."

Tätä periaatetta seuraten voi ajatella, että lähetysjärjestön työntekijät voivat olla eri mieltä paikallisen yhteistyökumppanin työntekijöiden kanssa yhteistyöhön liittyvistä toimintatavoista tai työn periaatteista. Jos näkemysten erot ovat merkittävän suuria, lähetystyöntekijöiden tulee jokaisessa tilanteessa rukoilla Jumalalta viisautta, kysyä neuvoa ja lopulta päättää, milloin kumppanille tulee antaa kriittistä palautetta ja milloin tulee vaieta tai odottaa. Henkistä ja fyysistä väkivaltaa ei tietenkään voi koskaan oikeuttaa, mutta lähetystyössä olosuhteet ovat usein kontekstuaalisia sekä ainutkertaisia, eikä valmiita vastauksia ole aina olemassa. Meidän tulee hyväksyä myös se tosiasia, että maailmassa mikään ei ole mustavalkoista, vaan ihmissuhteiden verkostossa ihmisen valinnoilla on aina yhtä aikaa hyviä sekä huonoja seurauksia. Lopulta meidän kaikkien tulee oppia elämään omien valintojemme seurausten kanssa.

Kuten jo alussa mainitsin, maailman epätäydellisyyden takia yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat elämässämme jatkuvia oikeudenmukaisuuteen liittyviä tavoitteita. Toisinaan onnistumme paremmin, mutta toisinaan meidän on tunnustettava syntimme, pyydettävä anteeksi, annettava anteeksi ja jatkettava elämää armoon uskoen. Meitä ei ole kutsuttu olemaan ystävällisiä ystävillemme ja kriittisiä vihollisillemme, vaan aina kohtaamaan jokainen ihminen Jumalan armolla.

Lopuksi mieleeni muistuu sitaatti anglikaanisaarnaaja Thomas Wilcoxin pienestä hartauskirjasta nimeltä "Kallis hunajan pisara Kristus kalliosta". Wilcox oli körttiläisen ukkini lempilukemista ja luin itsekin nuorena kristittynä lyhyen pamfletin kannesta kanteen monta kertaa. Wilcox kirjoittaa seuraavaa:

"Ole totuudelle uskollinen, mutta älä ole itsepäinen ja ivallinen. Nosta langenneet, auta heidät ylös jälleen kaikella Kristuksen rakkaudella. Pane murtuneet, sijoiltaan menneet luut paikoilleen evankeliumin armolla. Sinä jalo uskon tunnustaja, älä ylenkatso heikkoja pyhiä. Ehkä vielä joskus toivot olevasi halvimman vertainen heidän joukossaan. Ole toivorikas toisten heikkouksien kohdalla, mutta tarkka omistasi. ... Tee Kristukselle se palvelus kaiken hänen sinua kohtaan osoittamansa rakkauden tähden, että rakastat hänen köyhiä pyhiänsä ja hänen seurakuntiansa (halvimpia, heikompia, siitäkin huolimatta, että niiden käsitykset voivat olla erilaisia)."